

blive en Slags Kontorchefer. Vi have rigelig Erfaring for, hvorledes det ser ud i de købstadlignende Landsbyer, med Hensyn til hvilke man for Resten maa undres over, at de kunne styres saa godt og saa koncist, som Tilfældet er. Hvis Udviklingen vedbliver at gaa i samme Retning som hidtil, at de kommunale Byrder stige, hver eneste Gang, vi faa en blot i nogen Maade indgribende Reform vedtagen her paa Rigsdagen, er der Fare for, at vi kunne komme ind paa et saadant Kontorsystem efter tysk Mønster, og det vilde jeg anse for yderst uheldigt. Følgen deraf vilde blive, at de kommunale Forhold stivnede, og at Kommunerne udviklede sig til en Slags Militær-anstalter, som det hverken i og for sig vilde være ønskeligt at faa, eller som vilde være praktiske. Hovedsagen for mig er dog, at den Bestemmelse i Landkommunal-loven, som giver Kommunerne Adgang til at skilles, hvis et Flertal i Sognene ønsker det, i Virkeligheden er et Stykke kommunalt Selvstyre, som det, forekommer det mig, bør være Folketingets' baade Ret og Pligt at vaage over og holde i Hævd, og jeg er overbevist om, at det ogsaa vil ske.

Det Eksempel, som jeg her har tænkt paa at fremdrage, og hvor der, saa vidt jeg kan skønne, ikke kan findes nogen rimelig Begrundelse for Afvisningen af det paagældende Andragende om Sogneadskillelse, er hentet fra Hjørring Amt, fra Mosbjerg-Hørnsted Kommune. Det er en af Amtets største Kommuner, men naar Beboerne have andraget om en Adskillelse, er det ikke just paa Grund af Kommunens Størrelse, men snarere paa Grund af særlige geografiske Forhold. Det er en Selvfølge, at de geografiske Forhold ude paa Landet kunne spille en overordentlig stor Rolle. I den nævnte Kommune er der nu ganske ejendommelige Forhold, idet de to Sogne kun støde sammen paa en Strækning af omtrent en Fjerdingvej og paa denne Strækning ere adskilte af en meget stor Aa. Der findes derfor ingen direkte Vejforbindelse mellem de to Sogne. Man kan ikke komme fra det ene Sogn til det andet uden at passere gennem et tredje Sogn, enten Tolne eller Sindal, og Forholdene ere saaledes, at Vejforbindelsen vil vedblive at være saaledes i al Fremtid. Dette Forhold medfører selvfølgelig, at de to Sogne ikke faa nogen som helst fælles Interesse. Sogneraadet virker i to særskilte Afdelinger, og ved Regnskabsaarets Afslutning maa saa det samlede Sogneraad søge at udligne, hvad der i Aarets Løb er præsteret paa hvert af de

to Steder. Ærede Medlemmer ville let forstaa, hvilke Ulemper der kan følge af et saadant Forhold. Dertil kommer, at Sognene ogsaa ere adskilte i kirkelig Henseende, saa at de med Hensyn til Skolevæsenet ikke have Spor af fælles Interesse, idet der er to Skolekommissioner. Værr endnu er det dog, naar den aarlige Skatte-ligning skal foretages, thi de Beboere, som skulle sætte hinanden i Skat, ere saa vidt adskilte, saa fremmede for hverandre og ukendte med hverandres økonomiske Forhold og med de lokale Forhold paa hvert Sted, at det fuldstændig maa overlades til Medlemmerne af hvert Sogn at træffe Bestemmelse for deres Sogns Vedkommende. Da de imidlertid alligevel over for eventuelle Skatteklager ere fælles ansvarlige, vil det let forstaaes, hvilke ubehagelige Følger det kan medføre. Denne Kommunes Beboere have i flere Aar tænkt paa at indgive Andragende om en Sogneadskillelse, men enhver, der har arbejdet i en Kommunes Tjeneste, ved, hvor besværligt det er ude paa Landet, hvor Afstandene ere saa store, og hvor der skal traves omkring til hver enkelt Vælger i Kommunen, at faa et saadant Andragende sat i Gang. Der fordres et ligefremt uhyre Arbejde til at faa noget saadant sat i Scene. Imidlertid paatog Beboerne sig dette Arbejde og fik i 1893 et Andragende sendt rundt til Beboerne, og det blev undertegnet af saa godt som samtlige Kommunens Beboere. Andragendet har 225 Underskrifter, og af Vælgere er der 275, det var altsaa et overvejende Flertal, der underskrev. Dette Andragende kom til at foreligge i Amtsrådets Møde den 4de September 1893 og blev anbefalet af Amtsrådet. Ikke desto mindre blev Adskillelsen nægtet af Ministeriet i en Resolution af 10de Marts 1894, hvori der udtales, at Ministeriet ikke skønner, at der foreligger saadanne særlige Omstændigheder, som kunne tale for en Adskillelse. Det var en stor Skuffelse for Beboerne i denne Kommune. Der gik saa nogle Aar, og man kom da i Tanker om at prøve igen, muligvis kunde det dog lykkes at bevæge Ministeriet til at indrømme Adskillelsen. I 1897 satte man saa atter et Andragende i Gang og opnaaede at faa saa godt som samtlige kommunale Vælgeres Underskrift paa Andragendet, der var kun 5—6 Stykker, som ikke underskrev, men deraf vare nogle døde og altsaa lovlig undskyldte og andre bortrejste. Dette Andragende kom til at foreligge for Amtsrådet den 25de Maj 1897 og blev anbefalet af Amtsrådet, men i en Reso-